

Слухач магістратури
за спеціальністю "Державна служба" ХНЕУ ім. С. Кузнеця

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КАДРІВ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто особливості сучасного нормативно-правового забезпечення процесу підвищення кваліфікації кадрів в органах місцевого самоврядування в Україні. Виявлено проблеми функціонування системи підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації посадових осіб місцевого самоврядування, а також запропоновано шляхи їх вирішення.

Аннотация. Рассмотрены особенности современного нормативно-правового обеспечения процесса повышения квалификации кадров в органах местного самоуправления в Украине. Выявлены проблемы функционирования системы подготовки, переподготовки и повышения квалификации должностных лиц местного самоуправления, а также предложены пути их решения.

Annotation. The features of the modern normative and legal provision of the process of in-plant personnel training in the organs of local self-government in Ukraine are considered. The problems of functioning of the system of training, retraining and advanced training of public servants of local self-governments are highlighted and solutions are offered.

Ключові слова: місьцеве самоврядування, посадові особи місцевого самоврядування, нормативно-правове регулювання системи підвищення кваліфікації.

Правове забезпечення здійснення процесу підвищення кваліфікації кадрів в органах місцевого самоврядування (ОМС), розробка єдиного підходу до процесу професіоналізації служби в ОМС сприятиме виробленню та реалізації ефективної та дієвої державної політики щодо розвитку та становлення служби в ОМС. Характерною особливістю сучасної системи українського законодавства є те, що суперечності між нормативно-правовими нормами властиві всім її ланкам. Варто зазначити, що внутрішня неузгодженість і суперечливість притаманна практично всім сферам сучасного українського правового регулювання. Тому на сьогодні дуже важливо виробити єдину систему і нормативно-правову базу щодо підготовки службовців ОМС, забезпечити чітке розмежування їх функцій, що й обґрунтовує актуальність даного дослідження.

Окремі теоретико-практичні аспекти нормативно-правового забезпечення процесу підготовки фахівців в ОМС та складові професіоналізації цих фахівців вивчають такі вітчизняні вчені, як І. Козюра, О. Оболенський, В. Олуйко [1 – 3] та ін. Однак незважаючи на значну кількість наукових публікацій у цій сфері, потребує особливої уваги дослідження основних проблем нормативно-правового забезпечення процесу підвищення кваліфікації кадрів в ОМС країни.

У чинному законодавстві визначення служби в ОМС закріплено в Законі України "Про службу в органах місцевого самоврядування": "Служба в ОМС – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в ОМС, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місьцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом" (ст. 1). Згідно зі ст. 5 цього Закону, на посаду можуть бути призначені особи, які мають відповідну освіту і професійну підготовку. Крім того, зазначено, що професіоналізм, компетентність, відданість справі виділяються як одні з основних принципів служби в ОМС [4].

Велике значення для становлення і розвитку системи підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування (ПОМС) мала низка законів України, перше місце серед яких посідають Закони України "Про державну службу" та "Про службу в органах місцевого самоврядування" [4; 5].

Робота у державних органах та ОМС постійно змінюється, ускладнюються й удосконалюються форми і методи державного впливу, що, у свою чергу, відображається на суспільних відносинах та диктує необхідність постійного підвищення кваліфікаційних вимог до посади. Згідно зі ст. 10 Закону України "Про державну службу", державні службовці зобов'язані постійно вдосконалювати організацію своєї роботи і підвищувати професійну кваліфікацію. Гарантії для державного службовця та ПОМС, створення умов для навчання і підвищення кваліфікації у відповідних навчальних закладах та шляхом самоосвіти закріплює ст. 29 цього Закону. Ця стаття також передбачає, що службовці підвищують свою кваліфікацію постійно, у тому числі через навчання у відповідних навчальних закладах один раз на п'ять років. Результати навчання і підвищення кваліфікації є однією з підстав для просування по службі [5]. Виходячи із зазначеного, можна сказати, що Закони України "Про державну службу" та "Про службу в органах місцевого самоврядування" сприяли створенню широкого поля нормативної бази, яка охоплює види професійної підготовки, інституційні та фінансові заходи, акредитацію навчальних закладів тощо [4; 5].

Правове супроводження державної служби та служби в ОМС забезпечується законодавчими та нормативно-правовими актами з питань професійного навчання, організації підвищення кваліфікації кадрів тощо. Конституційну

основу державної служби, служби в органах місцевого самоврядування та кадрової політики держави становить Конституція України, яка гарантує невід'ємне право громадянина України на працю. Конституція України проголошує працю вільною (ст. 43). Кожен має право самостійно розпоряджатися своїми здібностями, обирати вид трудової діяльності та професію, яка подобається; отримувати за свою працю заробітну плату не нижче встановленого законодавством мінімального розміру; працювати в належних, безпечних і здорових умовах праці. Згідно з Конституцією, кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості (ст. 23). У Конституції України також закріплені питання щодо державної служби й ОМС. Згідно зі ст. 38, громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати та бути обраними до органів державної влади та ОМС [6]. Важливе значення в системі нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини з підвищення кваліфікації державних службовців та ПОМС, мають Укази та розпорядження Президента України. Так, перспективи подальшого розвитку системи підвищення кваліфікації державних службовців і ПОМС знайшли своє відображення в Концепції розвитку законодавства про державну службу в Україні, яка затверджена в 2006 р. Указом Президента України [7]. У Концепції, зокрема, зазначається про створення більш сприятливих умов для професійного навчання, забезпечення його безперервності, постійного оновлення програм підвищення кваліфікації державних службовців та ПОМС.

Велику роль у системі підзаконних нормативно-правових актів, що регулюють відносини з підвищення кваліфікації державних службовців та ПОМС, відіграють акти уряду України (розпорядження, постанови тощо): Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад" № 1198-р від 28.11.2011 р. [8]; Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування" від 7.07.2010 р. № 564 [9] та ін.

Таким чином, досліджено стан нормативно-правового регулювання процесу професійного навчання і підвищення кваліфікації ПОМС України. Це дало змогу виділити низку проблем, для вирішення яких слід: внести зміни у систему професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації ПОМС; підвищити ефективність процедури професійного навчання і підвищення кваліфікації кадрів в ОМС України. Реалізація цих заходів в ОМС країни буде сприяти підвищенню рівня їх професіоналізму, забезпеченню ефективної, результативної та якісної діяльності, і, як наслідок, більш повному задоволенню потреб населення території, на якій ці органи вирішують соціально-економічні питання.

Наук. керівн. Шумська Г. М.

Література: 1. Козюра І. В. Місцеве самоврядування в Україні (становлення та еволюція) : навч. посібн. / І. В. Козюра, О. Ю. Лебединська. – Ужгород : Патент, 2003. – 224 с. 2. Оболенський О. Ю. Державна служба : підручник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с. 3. Олуйко В. М. Кадри в регіоні України: становлення та розвиток : монографія / В. М. Олуйко ; за ред. Н. Р. Нижник, Г. І. Лелікова. – К. : Наук. світ, 2011. – 237 с. 4. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>. – Назва з екрану. 5. Про державну службу : Закон України № 4661-VI від 24.04.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>. – Назва з екрану. 6. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/>. – Назва з екрану. 7. Про Концепцію розвитку законодавства про державну службу в Україні : Указ Президента України № 140 від 20 лютого 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/140/2006>. – Назва з екрану. 8. Про схвалення Концепції реформування системи підвищення кваліфікації державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад : Розпорядженням КМУ від 28 листопада 2011 року № 1198-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1198-2011>. – Назва з екрану. 9. Про затвердження Положення про систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2010 року № 564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/564-2010-%D0%BF>. – Назва з екрану.